

Рибікова Г.В., к.ю.н., доцент,
Железняк М.О., здобувачка вищої освіти
другого (магістерського) рівня,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

ГУМАНІТАРНА ДОПОМОГА ЯК НАПРЯМ ДІЯЛЬНОСТІ ЄС ДЛЯ СПРИЯННЯ МІЖНАРОДНОМУ МИРУ Й БЕЗПЕЦІ

Головною місією Генерального Директорату Європейської комісії з питань цивільного захисту та операцій із гуманітарної допомоги (ГД ЕСНО) є збереження життя, запобігання та полегшення людських страждань, збереження честі й гідності населення, яке постраждало від стихійних лих і техногенних криз. ГД ЕСНО забезпечує швидке та ефективно надання допомоги Європейським Союзом з 1992 р.; щорічний гуманітарний бюджет становить трохи більше €1 млрд, щорічно допомогу отримують понад 120 млн людей.

Цивільний захист і гуманітарна допомога доповнюють одне одного. У разі надання гуманітарної допомоги ГД ЕСНО ділиться компетенцією з країнами-членами ЄС і разом вони є одним із провідних світових гуманітарних донорів. Коли йдеться про цивільний захист, то ЄС бере на себе роль підтримки, координуючи добровільні внески допомоги в натуральній формі від країн-учасниць «Механізму цивільного захисту ЄС» [1].

ЄС прагне до ефективного впровадження міжнародного гуманітарного права. Зокрема, учасники повинні зібрати детальну інформацію про конфлікти та скласти звіти, оцінки й рекомендації щодо дій.

Діяльність ЄС ґрунтується на фундаментальних гуманітарних принципах гуманності, нейтральності, неупередженості та незалежності (які є фундаментальними принципами міжнародного гуманітарного права) і включає три елементи – допомогу в надзвичайних ситуаціях, продовольчу допомогу та допомогу біженцям і переміщеним особам [2].

Залежно від обставин і специфіки кризи, фінансована гуманітарна допомога ЄС надається в різних формах:

1) продовольча та харчова допомога може включати раціони для переміщених осіб, зокрема спеціальне харчування для дітей із гострою недостатністю харчування; в умовах посухи – насіння й добрива для фермерів. Якщо продовольства в магазинах і на ринках недостатньо, ЄС допомагає вразливим групам отримати доступ до продовольства, надаючи їм готівку або ваучери. Він також підтримує гідність місцевого населення та сприяє просуванню місцевих ринків, які, зі свого боку, сприяють розвитку місцевого сільського господарства й системи продовольства;

2) медична допомога включає кампанії вакцинації, запобігання епідеміям, лікування травм і створення первинних медичних клінік; надання ліків, лікарняного обладнання, навчання персоналу та організації доступу до базової медичної допомоги з акцентом на таких уразливих категоріях, як вагітні жінки й діти;

3) доступ до чистої води й санітарії: допомога включає буріння свердловин, установлення насосних станцій, туалетів, прокладання водопроводів, очищення стічних вод і навчання гігієни;

4) надання укриття: постраждалі отримують намети, пластикові покриття або інші види укриття; здійснюються ремонт інфраструктури, психосоціальна підтримка та освіта (підготовка місцевих жителів до стихійних лих, щоб зменшити потенційно руйнівний вплив лиха на них);

5) доступ до багатьох криз на суші або на воді може бути складним, а подекуди й неможливим через відсутність надійних доріг, портів й іншої інфраструктури. Тому ЄС фінансує гуманітарні повітряні перевезення, які часто є єдиним способом дістатися до віддалених районів і до людей, які потребують допомоги.

Підсумовуючи вищевикладене зазначимо, що гуманітарна діяльність ЄС та його країн-членів здійснюється відповідно до норм міжнародного гуманітарного права й ґрунтується на таких основоположних принципах, як гуманність, нейтральність, неупередженість та незалежність.

На практичному рівні операції з надання допомоги ЄС засновані на таких додаткових принципах: координації, узгодженості й взаємодоповнюваності між задіяними учасниками; якості, ефективності й підзвітності; різноманітності партнерських відносин. Нормативно-правові документи, що регулюють гуманітарну діяльність ЄС, наголошують на безпекових цілях ЄС (збереження життя, запобігання та полегшення людських страждань, збереження честі й гідності населення, яке постраждало від стихійних лих та техногенних криз) [3].

Література

1. Про Європейський цивільний захист та операції з гуманітарної допомоги: URL: https://ec.europa.eu/echo/who/about-echo_en.

2. Регламент Ради (ЄС) № 1257/96 від 20 червня 1996 року щодо гуманітарної допомоги. URL: https://ec.europa.eu/echo/files/policies/disability_inclusion/doc_echo_og_inclusion_ukr_liens_bd_ua.pdf.